

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 19 okt. 1954

Referte mijn 517.

Bedoelde nota werd door mij heden overhandigd aan Ruslan Abdulgani.

Hieronder volgt een schets voor enige achtergrond welke aan de pers ware te geven bij de te publiceren nota.

In het tijdvak medio December 1953 tot Maart 1954 arresteerde de Indonesische politie 34 Nederlandse inwoners van West-Java wegens verdenking van deelneming aan tegen de Indonesische regering gerichte subversieve acties. Slechts twee hunner werden na maandenlange opsluiting op vrije voeten gesteld; de overigen wachten nog steeds in voorarrest hun lot af. Een uitzondering hierop maakt de ex-KNIL Majoor Schmidt, wiens zaak thans door het Landgerecht wordt behandeld. Toen aan deze arrestanten, nadat velen hunner reeds langer dan 3 maanden in preventieve hechtenis verbleven, ondanks veelvuldige verzoeken van het Hoge Commissariaat, nog steeds generlei contact met een juridisch raadsman, noch met een Nederlands consulaire ambtenaar werd toegestaan, richtte de Nederlandse Regering zich in April jl. nogmaals tot de regering van de Republiek Indonesië, waarbij andermaal werd aangedrongen op verlening van consulaire rechtskundige bijstand. Zij gaf daarbij tevens uiting aan haar bezorgdheid over de behandeling welke de arrestanten zouden ondergaan.

Omstreeks medio Mei jl. werd eindelijk verlening van consulaire bijstand, zij het onder politiecontrole, toegestaan; contact met een door de Nederlandse Regering ingeschakelde juridische raadsman bleef daarentegen niet toegestaan.

Inmiddels heeft de Nederlandse Regering sedertdien door talrijke inlichtingen tot haar ontsteltenis zekerheid verkregen, dat een aantal arrestanten door de met het vooronderzoek - met name te Bandung - belaste politiefunctionarissen op ernstige wijze is mishandeld en aan bedreigingen van ontoelaatbare aard is blootgesteld geweest, teneinde hen aldus te dwingen tot het afleggen van bekentenissen, dan wel voor derden bezwarende verklaringen.

Deze feiten gaven de Nederlandse Regering in Juli jl. aanleiding een in krachtige bewoordingen gestelde protestnota bij de Indonesische Regering onder meer tegen de daarin nader omschreven mishandelingen van 13 Nederlandse arrestanten in te dienen, daarbij verzoekende de nodige maatregelen ter voorkoming van verdere mishandelingen te treffen en de schuldigen te doen bestraffen. Voorts verzocht zij bij de eventuele berechting van Nederlandse verdachten geen gebruik te doen maken van door getuigen onder dwang of bedreiging afgelegde verklaringen. Tevens werd nogmaals een beroep gedaan op toelating van een juridisch raadsman tot alle arrestanten. Eerst op 9 October jl. antwoordde de Indonesische Regering. Zij verklaarde, dat een onderzoek had uitgewezen, dat de Nederlandse beschuldigingen van mishandelingen en bedreigingen geheel ongegrond waren en verwierp op grond daarvan het desbetreffende protest der Nederlandse Regering. Ook de overige verzoeken der Nederlandse Regering verklaarde zij niet te kunnen inwilligen.

Van Nederlandse zijde wordt inmiddels over nieuwe bewijzen beschikt, dat verschillende arrestanten, die voornemens waren op één van de komende terechtzittingen van de zaak Schmidt hun onder dwang tegenover de politie afgelegde bezwarende verklaringen in te trekken, wederom aan bedreigingen voor de gevolgen van hun aanvankelijk voorgenomen handelwijze zijn blootgesteld geweest.

Deze feiten, alsmede de verwerping van het protest der Nederlandse Regering inzake de gepleegde mishandelingen van Nederlandse arrestanten, hebben de Nederlandse Regering aanleiding gegeven zich op 19 October jl. nogmaals in een nota schriftelijk tot de Indonesische Regering te wenden, waarin zij de in haar vorige nota gestelde verzoeken niet slechts handhaaft,

doch tevens krachtig aandringt op effectieve bescherming van de betrokken arrestanten tegen de vexatoire handelingen der met het vooronderzoek belaste politieinstantie.